

Recommendation of the Committee of Ministers to member States on the European Prison Rules

Unofficial translation into Finnish

Recommandation du Comité des Ministres aux États membres sur les Règles pénitentiaires européennes

Traduction non-officielle en finlandais

Ministerikomitean suositus jäsenvaltioille eurooppalaisista vankeinhoitosäännöistä

© Council of Europe, original English and French versions

Text originated by, and used with the permission of, the Council of Europe. This unofficial translation is published by arrangement with the Council of Europe, but under the sole responsibility of the translator.

* * * * *

© Conseil de l'Europe, versions originales en anglais et français

Le texte original provient du Conseil de l'Europe et est utilisé avec l'accord de celui-ci. Cette traduction est réalisée avec l'autorisation du Conseil de l'Europe mais sous l'unique responsabilité du traducteur.

Ministerikomitean suositus Rec(2006)2-rev jäsenvaltioille eurooppalaisista vankeinhoitosäännöistä^[1]

(Ministerikomitean hyväksymä 11. tammikuuta 2006 ministereiden sijaisten 952. kokouksessa ja tarkistama ja muuttama 1. heinäkuuta 2020 ministereiden sijaisten 1380. kokouksessa)

Euroopan neuvoston perussäännön 15 artiklan b alakohdan mukaisesti ministerikomitea, joka ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (ETS nro 5) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön,

ottaa huomioon myös kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämiseksi perustetun eurooppalaisen komitean tekemän työn ja erityisesti sen yleiskertomuksissaan luomat standardit, toistaa, ettei keneltäkään tule riistää vapautta muutoin kuin viimeisenä mahdollisena keinona ja lain määräämässä järjestyksessä,

painottaa, että vapausrangaistusten täytäntöönpanossa ja vankien kohtelussa on otettava huomioon turvallisuuteen, turvatoimiin ja kuripitoon liittyvät vaatimukset ja samalla taattava vankilaolot, jotka eivät loukkaa ihmisarvoa ja jotka tarjoavat vangeille mielekästä työtoimintaa ja kuntoutusta valmistellen näin heidän sopeutumistaan takaisin yhteiskuntaan,

pitää tärkeänä, että Euroopan neuvoston jäsenvaltiot jatkavat vankeinhoitopolitiikkaansa koskevien yleisten periaatteiden ajanmukaistamista ja noudattamista,

katsoo lisäksi, että tällaisten yleisten periaatteiden noudattaminen lisää kansanvälistä yhteistyötä alalla,

ottaa huomioon merkittävät sosiaaliset muutokset, jotka ovat vaikuttaneet rikosoikeudellisen alan merkittäviin kehityssuuntauksiin Euroopassa viimeisen kahden vuosikymmenen aikana,

yhtyy Euroopan neuvoston ministerikomitean jäsenvaltiolle antamien suositusten sisältämiin standardeihin, jotka koskevat vankeinhoidon menettelytapojen ja käytäntöjen tiettyjä piirteitä, ja erityisesti suositukseen Rec(89)12 koulutuksesta vankilassa, suositukseen Rec(93)6 vankeinhoidollisista ja kriminologisista näkökulmista tartuntatautiin, kuten aidsiin, ja niihin liittyvien terveysongelmien kontrolloinnista vankilassa, suositukseen Rec(97)12 koskien henkilökuntaa, joka on osallisena seuraamusten ja toimenpiteiden täytäntöönpanossa, suositukseen Rec(98)7 vankiloiden terveydenhuollon eettisistä ja organisatorisista näkökulmista, suositukseen Rec(99)22 vankiloiden ylläpidosta ja vankimäärän kasvusta, suositukseen Rec(2003)22 ehdonalaisesta vapaudesta sekä suositukseen Rec(2003)23 elinkautisvankien ja muiden pitkäaikaisvankien rangaistusten täytäntöönpanon järjestämisestä,

yhtyy lisäksi Euroopan neuvoston ministerikomitean jäsenvaltiolle antamaan suositukseen Rec(2006)13 tutkintavankeuden käytöstä, olosuhteista, joissa se tapahtuu, ja suojatoimien järjestämisestä väärinkäytöksiä vastaan, suositukseen CM/Rec(2008)11 seuraamusten tai toimenpiteiden alaisia nuoria rikoksentekejiä koskevista eurooppalaisista säännöistä, suositukseen CM/Rec(2010)1 Euroopan neuvoston yhdyskuntaseuraamustyötä koskevista säännöistä, suositukseen CM/Rec(2012)5 eurooppalaiset vankilahenkilökunnan eettisistä säännöistä, suositukseen CM/Rec(2012)12 ulkomaalaisista vangeista, suositukseen CM/Rec(2014)3 vaarallisista rikoksentekejiä, suositukseen CM/Rec(2014)4 sähköisestä valvonnasta, suositukseen CM/Rec(2017)3 yhdyskuntaseuraamuksia ja -toimenpiteitä koskevista eurooppalaisista säännöistä ja suositukseen CM/Rec(2018)5 lapsista, joiden vanhemmat ovat vangittuna, sekä ministerikomitean 2016 hyväksymiin radikalisoitumista ja väkivaltaista ekstremismistä koskeviin ohjeisiin vankiloille ja yhdyskuntaseuraamustoimistoille,

pitää mielessä vuonna 2015 muutetut Yhdistyneiden Kansakuntien vankeinhoidon vähimmäissäännöt (Nelson Mandela -säännöt) sekä vuoden 2010 Yhdistyneiden Kansakuntien säännöt naisvankien kohtelusta ja naispuolisten rikoksenteijöiden vapaudessa toimeenpantavista seuraamuksista (Bangkokin säännöt), suosittaa, että jäsenvaltioiden hallitukset

- ottavat ohjeekseen lainsäädännössään, politiikassaan ja käytännön toimissaan tämän suosituksen liitteeseen sisältyvät säännöt, jotka korvaavat ministerikomitean suosituksen Rec(87)3 Euroopan vankilasäännöistä,
- takaavat, että tämä suositus ja oheinen tekstiä koskeva kommentti käännetään ja jaetaan mahdollisimman monille tahoille ja erityisesti oikeusviranomaisille, vankilahenkilökunnalle sekä yksittäisille vangeille.

Liite suositukseen Rec(2006)2-rev

I osa

Peruseriaatteet

1. Kaikkia vapautensa menettäneitä henkilöitä on kohdeltava heidän ihmisoikeuksiaan kunnioittaen.
2. Vapautensa menettäneet henkilöt säilyttävät kaikki ne oikeudet, joita ei lain nojalla poisteta vapausrangaistus- tai tutkintavankeuspäätöksen perusteella.
3. Vapautensa menettäneille henkilöille asetettuja rajoituksia voi olla vain välttämätön määrä ja niiden on oltava suhteessa siihen lainmukaiseen tavoitteeseen, jonka takia ne on määrätty.
4. Resurssien puute ei ole peruste vankilaloille, jotka loukkaavat vankien ihmisoikeuksia.
5. Elämän vankilassa on vastattava mahdollisimman pitkälle yhteiskunnassa elämisen myönteisiä piirteitä.
6. Vankeuden täytäntöönpano on järjestettävä siten, että se edistää vapautensa menettäneiden henkilöiden sopeutumista takaisin yhteiskuntaan.
7. Yhteistyötä vankilan ulkopuolisten sosiaalipalvelujen kanssa ja mahdollisuuksien mukaan siviiliyhteiskunnan osallistumista vankilaelämään on rohkaistava.
8. Vankilahenkilökunta suorittaa tärkeää julkista tehtävää ja rekrytoinnin, koulutuksen ja työolojen on tuettava henkilökunnan mahdollisuutta pitää yllä korkeatasoista vankeinhoitoa.
9. Kaikkien vankiloiden on kuuluttava säännöllisten tarkastusten ja riippumattoman valvonnan piiriin.

Laajuus ja soveltaminen

- 10.1 Eurooppalaisia vankeinhoitosääntöjä sovelletaan henkilöihin, jotka oikeusviranomaisen on määrännyt tutkintavankeuteen tai jotka ovat menettäneet vapautensa tuomion seurauksena.
- 10.2 Henkilöitä, jotka oikeusviranomaisen on määrännyt tutkintavankeuteen, ja henkilöitä, jotka ovat menettäneet vapautensa tuomion seurauksena, tulisi lähtökohtaisesti pitää ainoastaan vankiloissa, toisin sanoen laitoksissa, jotka on varattu näihin kahteen ryhmään kuuluville vangeille.
- 10.3 Näitä sääntöjä sovelletaan myös henkilöihin
 - a. joita voidaan pitää vankilassa jostain muusta syystä tai
 - b. jotka oikeusviranomaisen on määrännyt tutkintavankeuteen tai jotka ovat menettäneet vapautensa tuomion takia ja joita voidaan jostain muusta syystä pitää vangittuna muualla.
- 10.4 Kaikkien henkilöiden, joita pidetään vankilassa tai joita pidetään vangittuna kohdassa 10.3.b mainitulla tavalla, katsotaan olevan vankeja näiden sääntöjen tarkoittamalla tavalla.
- 11.1 Alle 18-vuotiaita lapsia ei tulisi pitää vangittuna aikuisille tarkoitettussa vankilassa vaan tarkoitukseen erityisesti suunnitellussa laitoksessa.

11.2 Jos lapsia kuitenkin poikkeuksellisesti pidetään vangittuna aikuisille tarkoitettussa vankilassa, heitä varten on oltava erityismääräykset, joissa otetaan huomioon heidän asemansa ja tarpeensa.

12.1 Psykkisesti sairaat henkilöt, joita ei heidän mielenterveydellisen tilansa takia voida pitää vankilassa, tulisi pitää tarkoitukseen erityisesti suunnitellussa laitoksessa.

12.2 Jos edellä mainittuja henkilöitä kuitenkin poikkeuksellisesti pidetään vankilassa, heitä varten on oltava erityismääräykset, joissa otetaan huomioon heidän asemansa ja tarpeensa.

13. Näitä sääntöjä on sovellettava puolueettomasti syrjimättä ketään esimerkiksi sukupuolen, rodun, ihonvärin, kielen, uskonnon, poliittisen tai muun mielipiteen, kansallisen tai sosiaalisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, omaisuuden, syntyperän tai muun aseman perusteella.

II osa

Vankeusolot

Vankilaan ottaminen ja tietojen kirjaaminen

14. Ketään ei tule ottaa vankilaan tai pitää vankilassa ilman voimassa olevaa kansallisen lainsäädännön mukaista vangitsemismääräystä.

15.1 Vankilaan ottamisen yhteydessä on välittömästi kirjattava seuraavat tiedot jokaisesta saapuneesta vangista:

- a. henkilöllisyyttä koskevat tiedot
- b. vangitsemisen perusteet ja valtuutus
- c. saapumispäivä ja -kellonaika
- d. luettelo henkilökohtaisesta omaisuudesta, joka on säilytettävä tallessa säännön 31 mukaisesti
- e. kaikki näkyvät vammat sekä valitukset aiemmasta huonosta kohtelusta
- f. terveydenhuoltoalan salassapitovelvollisuutta noudattaen vangin tai muiden henkilöiden fyysisen tai psyykkisen hyvinvoinnin kannalta merkitykselliset tiedot terveydentilasta
- g. vangin nimeämän henkilön nimi ja yhteystiedot, johon on otettava yhteyttä kuoleman, vakavan vamman tai sairauden sattuessa, ja
- h. lasten lukumäärä, ikä ja nykyinen ensisijainen huoltaja.

15.2 Vankilaan ottamisen yhteydessä kaikille vangeille on annettava tietoa säännön 30 mukaisesti.

15.3 Välittömästi vankilan ottamisen jälkeen vangin vangitsemisesta on tehtävä ilmoitus säännön 24.9 mukaisesti.

16. Mahdollisimman pian vankilaan ottamisen jälkeen

- a. tiedot vangin terveydentilasta vastaanottovaiheessa on täydennettävä lääkärintarkastuksessa säännön 42 mukaisesti
- b. vankia koskevien turvatoimien tarkoituksenmukainen taso on määriteltävä säännön 51 mukaisesti
- c. vangin aiheuttama uhka turvallisuudelle on määriteltävä säännön 52 mukaisesti
- d. sääntöjen 15.1.g ja 15.1.h mukaiset tiedot ja muut käytettävissä olevat tiedot vangin sosiaalisesta tilanteesta on arvioitava, jotta voidaan vastata vangin kiireellisiin henkilökohtaisiin ja hyvinvointiin liittyviin tarpeisiin ja
- e. vankeusvankien kohdalla on ryhdyttävä tarvittaviin toimiin ohjelmien toteuttamiseksi näiden sääntöjen VIII osan mukaisesti.

16A.1. Vankilaan ottamisen yhteydessä ja mahdollisimman pian sen jälkeen kirjatut tiedot on päivitettävä ja täydennettävä tarvittaessa.

16A.2. Kustakin vangista on kerättävä erityisesti seuraavia asioita koskevat tiedot:

- a. oikeusprosessi
- b. henkilökohtainen rangaistusajan suunnitelma, suunnitelma vapauttamisen valmistelusta ja vapauttamisen ajankohta

- c. käyttäytyminen ja toimintatavat ja itseensä tai muihin kohdistuva uhka
- d. pyynnöt ja valitukset, elleivät ne ole luottamuksellisia
- e. erillään pitämistä ja kurinpitorangeistuksia, kuten eristämistä kurinpitorangeistuksena, koskevat määräykset ja niiden kestot
- f. sitomisvälineiden käyttö ja niiden tyyppi ja kesto
- g. yksityisyyteen puuttuvat tarkastukset, erityisesti kehon sisäiset tarkastukset, ja sellien tarkastukset
- h. mahdolliset siirrot ja
- i. henkilökohtainen omaisuus.

16A.3 Kaikki vankilaan ottamisen yhteydessä ja sen jälkeen kerätyt tiedot on pidettävä salassa ja annettava vain sellaisten henkilöiden käyttöön, joiden työtehtävät sitä edellyttävät.

16A.4 Vangeille on annettava pääsy potilaskertomuksiinsa ja muihin asiakirjoihinsa lukuun ottamatta kansallisen lainsäädännön nojalla turvallisuuteen ja turvatoimiin liittyvistä syistä rajoitettuja asiakirjoja ja heillä on oikeus saada pyynnöstä jäljennös kyseisistä asiakirjoista.

16A.5 Kansallisessa lainsäädännössä on määriteltävä, mitä tietoja kerätään ja käsitellään, ja siinä on oltava yksityiskohtaiset säännöt, joilla varmistetaan, että kyseisiä tietoja koskevat tietosuojastandardit täyttyvät.

Sijoittaminen ja asuminen

17.1 Vangit on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava vankiloihin, jotka sijaitsevat mahdollisimman lähellä heidän kotiaan tai sosiaalista kuntoutusta tarjoavia paikkoja.

17.2 Sijoittamisessa on otettava huomioon myös meneillään oleviin rikostutkintaan, turvallisuuteen ja turvatoimiin liittyvät vaatimukset sekä tarve tarjota kaikille vangeille tarkoituksenmukainen päiväjärjestys.

17.3 Vankien kanssa on mahdollisuuksien mukaan keskusteltava ensimmäisestä sijoituspaikasta ja kaikista myöhemmistä siirroista vankilasta toiseen.

18.1 Vangeille järjestettyjen asuintilojen ja erityisesti kaikkien makuutilojen on oltava ihmisarvoa ja mahdollisuuksien mukaan yksityisyyttä kunnioittavia sekä terveys- ja hygienia- ja vaatimusten mukaisia. Asianmukaista huomiota on kiinnitettävä ilmasto-oloihin ja erityisesti lattiapinta-alaan, ilman kuutiomäärään, valaistukseen, lämmitykseen ja ilmanvaihtoon.

18.2 Kaikissa rakennuksissa, joissa vankien on asuttava, työskenneltävä tai kokoontuttava, on oltava

a. riittävän suuret ikkunat, jotta vankien on normaaliolosuhteissa mahdollista lukea tai työskennellä luonnonvalossa, ja niiden kautta on saatava raitista ilmaa, jollei käytössä ole riittävää ilmastointijärjestelmää;

b. keinovalaistus, joka täyttää yleisesti hyväksytyt tekniset standardit, ja

c. hälytysjärjestelmä, jonka avulla vangit voivat ottaa yhteyttä henkilökuntaan viipymättä.

18.3 Kohdissa 1 ja 2 mainittujen seikkojen erityisistä vähimmäisvaatimuksista on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

18.4 Kansallisella lainsäädännöllä on taettava, ettei näitä vähimmäisvaatimuksia rikota yliasuttamalla vankiloita.

18.5 Vangit on pääsääntöisesti majoitettava öisin yhden hengen selleihin paitsi silloin, kun jaetut makuutilat sopivat heille paremmin.

18.6 Asuintilat voivat olla yhteiset vain, jos tilat soveltuvat siihen, ja niihin on sijoitettava vankeja, joiden on soveliaista olla tekemisissä toistensa kanssa.

18.7 Vangeille on mahdollisuuksien mukaan tarjottava vaihtoehto ennen kuin heitä vaaditaan nukkumaan jaetuissa makuutiloissa.

18.8 Päätettäessä sijoittaa vangit tiettyihin vankiloihin tai tietyille vankilaosastoille on otettava huomioon tarve pitää

a. tutkintavangit erillään vankeusvangeista

b. miesvangit erillään naisvangeista ja

c. nuoremmat vangit erillään vanhemmista vangeista.

18.9 Kohdassa 18.8 mainituista erillään pitämisen vaatimuksista voidaan poiketa, jotta vangit voivat osallistua järjestettyihin toimintoihin yhdessä, mutta vangit on sijoitettava erilleen öisin, paitsi jos he hyväksyvät sijoituksen yhteistiloihin ja vankeinhoitoviranomaiset arvioivat sen olevan kaikkien asianosaisten vankien edun mukaista.

18.10 Vangit on sijoitettava tiloihin, joissa on vain välttämätön määrä rajoittavia turvajärjestelyjä suhteessa heidän riskiinsä paeta tai vahingoittaa itseään tai muita.

Hygienia

19.1 Jokaisen vankilan kaikki alueet on pidettävä koko ajan asianmukaisessa kunnossa ja puhtaina.

19.2 Kun vangit saapuvat vankilaan, sellien tai muiden asuintilojen, joihin heidät sijoitetaan, on oltava puhtaita.

19.3 Vangeilla on oltava pääsy saniteettitiloihin, jotka ovat hygieenisinä ja yksityisyyttä kunnioittavia.

19.4 Vankilassa on oltava asianmukaiset tilat, jotta jokainen vanki voi käydä ilmasto-oloihin nähden sopivan lämpöisessä kylvyssä tai suihkussa mahdollisuuksien mukaan päivittäin, mutta vähintään kahdesti viikossa (tai tarvittaessa useammin) yleisen hygieniatason edistämiseksi.

19.5 Vankien on pidettävä itsensä, vaatteensa ja makuutilansa puhtaina ja siisteinä.

19.6 Vankeinhoitoviranomaisten on annettava vankien käyttöön edelliseen liittyvät välineet mukaan lukien hygienia- ja puhdistusvälineet ja -aineet.

19.7 Naisten hygienia- ja puhtausvälineitä varten on tehtävä erityisjärjestelyjä.

Vaatesuoritus ja vuodevaatteet

20.1 Vangeille, joilla ei ole asianmukaista omaa vaatetusta, on annettava ilmasto-oloihin sopivat vaatteet.

20.2 Tällaiset vaatteet eivät saa olla halventavia tai nöyryyttäviä.

20.3 Kaikki vaatteet on pidettävä hyvässä kunnossa ja tarvittaessa ne on vaihdettava uusiin.

20.4 Vankeja, jotka ovat saaneet luvan poistua vankila-alueelta, ei tule vaatia käyttämään vaatteita, joista heidät tunnustetaan vangeiksi.

21. Jokaiselle vangille on järjestettävä erillinen sänky ja erilliset, asianmukaiset vuodevaatteet, jotka on pidettävä hyvässä kunnossa ja vaihdettava tarpeeksi usein niiden puhtauden varmistamiseksi.

Ravinto

22.1 Vangeille on tarjottava ravitseva ruokavalio, jossa otetaan huomioon heidän ikänsä, terveytensä, fyysinen kuntonsa, uskontonsa, kulttuurinsa ja työnsä luonne.

22.2 Ravitsevan ruokavalion vaatimuksista mukaan lukien sen energia- ja proteiinisäältöjen vähimmäismääristä on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

22.3 Ruoka on valmistettava ja tarjottava hygieenisesti.

22.4 Vangeille on tarjottava kolme ateriaa päivässä kohtuullisin väliajoin.

22.5 Vangeille on aina oltava tarjolla puhdasta juomavettä.

22.6 Lääkäri tai pätevä sairaanhoitaja voi määrätä yksittäisen vangin ruokavalion muutettavaksi, jos sille on lääketieteelliset perusteet.

Lainopillinen neuvonta

23.1 Kaikki vangit ovat oikeutettuja samaan lainopillista neuvontaa, ja vankeinhoitoviranomaisten on järjestettävä heille kohtuulliset edellytykset saada neuvontaa.

23.2 Vangit voivat kääntyä minkä tahansa lainopillisen asian merkeissä heidän itsensä valitseman asianajajan puoleen omalla kustannuksellaan.

23.3 Jos käytettävissä on yleinen maksuton oikeusapujärjestelmä, viranomaisten on kerrottava siitä kaikille vangeille.

23.4 Vankien ja heidän asianajajiensa välisten neuvottelujen ja muun yhteydenpidon, kuten lainopillisia asioita käsittelevän kirjeenvaihdon, on oltava luottamuksellista.

23.5 Oikeusviranomaisen voi poikkeustilanteessa määrätä luottamuksellisuutta koskevia rajoituksia estääkseen vakavan rikoksen tai vankilan turvallisuutta ja turvatoimia koskevan vakavan rikkomuksen.

23.6 Vankien on päästävä näkemään tai saatava pitää hallussaan asiakirjoja, jotka liittyvät heidän oikeudenkäyntiinsä.

Yhteydet ulkomaailmaan

24.1 Vankien on saatava mahdollisimman usein pitää yhteyttä kirjeitse, puhelimitse tai muilla yhteydenpitomenetelmillä perheisiinsä, muihin henkilöihin ja ulkopuolisten järjestöjen edustajiin sekä tavata näitä henkilöitä.

24.2 Yhteydenpitoa ja tapaamisia voidaan rajoittaa ja valvoa, jos meneillään olevaan rikostutkintaan liittyvät vaatimukset, hyvän järjestyksen, turvallisuuden ja turvatoimien ylläpito, rikosten estäminen ja rikosten uhrien suojeleminen sitä edellyttävät, mutta tällaisten rajoitusten, oikeusviranomaisen määräämät erityisrajoitukset mukaan lukien, on kuitenkin sallittava yhteydenpito hyväksyttävällä vähimmäistasolla.

24.3 Kansallisessa lainsäädännössä on määriteltävä kansalliset ja kansainväliset toimielimet ja virkamiehet, joihin vangin on saatava pitää yhteyttä ilman rajoituksia.

24.4 Tapaamiset on järjestettävä siten, että vangit voivat pitää yllä ja kehittää perhesuhteitaan mahdollisimman normaalilla tavalla.

24.5 Vankeinhoitoviranomaisten on autettava vankeja ylläpitämään riittäviä yhteyksiä ulkomaailmaan ja järjestettävä heille tarkoituksenmukaista sosiaalista tukea sitä varten.

24.6 Vangille on välittömästi ilmoitettava saapunut tieto vangin lähiomaisen kuolemasta tai vakavasta sairaudesta.

24.7 Olosuhteiden salliessa vangille tulisi antaa lupa poistua vankilasta joko saatettuna tai yksin, jotta hän pääsee tapaamaan sairasta sukulaistaan tai osallistumaan hautajaisiin tai jostain muusta humanitaarisesta syystä.

24.8 Vankien on saatava ilmoittaa välittömästi perheilleen vangitsemisestaan, siirrostaan toiseen laitokseen ja vakavasta sairaudestaan tai vammastaan.

24.9 Viranomaisten on välittömästi ilmoitettava vangin saapumisesta vankilaan, vangin kuolemasta, vakavasta sairastumisesta tai loukkaantumisesta taikka vangin siirrosta sairaalaan vangin puolisolle tai kumppanille tai, jos vanki on naimaton, lähisukulaiselle tai muulle vangin aiemmin nimeämälle henkilölle, mikäli vanki ei ole toisin pyytänyt.

24.10 Vangeilla on oltava mahdollisuus saada säännöllisesti tietoa yhteiskunnallisista asioista tilaamalla ja lukemalla sanomalehtiä, aikakauslehtiä ja muita julkaisuja sekä seuraamalla radio- tai televisiolähetystyksiä, jollei oikeusviranomaisen ole yksittäisessä tapauksessa antanut erityistä kieltoa määrätulle aikavälille.

24.11 Vankeinhoitoviranomaisten on varmistettava, että vangit voivat osallistua vaaleihin, kansanäänestyksiin ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan, mikäli kansallisessa lainsäädännössä ei rajoiteta heidän oikeuttaan siihen.

24.12 Vankien on saatava olla yhteydessä tiedotusvälineisiin, jollei sen kieltämiselle ole turvallisuuden ja turvatoimien ylläpidosta, yhteiskunnan edusta tai uhrien, muiden vankien tai henkilökunnan loukkaamattomuuden suojelemisesta johtuvia pakottavia syitä.

Vankilan päiväjärjestys

25.1 Kaikille vangeille annetun päiväjärjestyksen on sisällettävä tasapuolisesti erilaisia toimintoja.

25.2 Päiväjärjestyksessä on annettava kaikille vangeille mahdollisuus viettää aikaa sellinsä ulkopuolella niin monta tuntia päivässä kuin on tarpeen riittävän inhimillisen ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tason saavuttamiseksi.

25.3 Päiväjärjestyksessä on turvattava myös vankien hyvinvointiin liittyvät tarpeet.

25.4 Fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa kokeneiden vankien tarpeisiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Työ

- 26.1 Vankityötä on pidettävä myönteisenä osana vankilan päiväjärjestystä eikä sitä tule koskaan käyttää rangaistuksena.
- 26.2 Vankeinhoitoviranomaisten on pyrittävä tarjoamaan riittävää, luonteeltaan hyödyllistä työtä.
- 26.3 Järjestetyn työn on mahdollisuuksien mukaan pidettävä yllä tai lisättävä vankien kykyä ansaita elantonsa vapauduttuaan.
- 26.4 Säännön 13, mukaisesti ketään ei tule syrjiä sukupuolen perusteella työvaihtoehtoja tarjottaessa.
- 26.5 Ammatillista koulutusta sisältävää työtä on tarjottava siitä hyötyville ja erityisesti nuorille vangeille.
- 26.6 Vangit voivat valita, millaiseen työtoimintaan he haluavat osallistua tarjonnan, sopivan ammatinvalinnan sekä hyvän järjestyksen ja kurinpidon vaatimusten rajoissa.
- 26.7 Laitoksissa käytettyjen työjärjestelyjen ja -tapojen on muistutettava mahdollisimman pitkälti vastaavia työoloja yhteiskunnassa, jotta se valmentaisi vankeja normaalin työelämän oloihin.
- 26.8 Vaikka taloudellisen tuoton tavoittelu laitosten toimialoilla voi olla hyödyllistä tason kohottamisen ja koulutuksen laadun ja merkityksen parantamisen kannalta, vankien etuja ei tulisi pitää toissijaisena siihen verrattuna.
- 26.9 Vankeinhoitoviranomaisten on järjestettävä vangeille työtä joko itse tai yhteistyössä yksityisten sopimuskumppaneiden kanssa vankilassa tai vankilan ulkopuolella.
- 26.10 Vankien työstä on aina maksettava kohtuullinen korvaus.
- 26.11 Vankien on saatava käyttää ainakin osa ansioistaan omaan käyttöönsä tarkoitettuihin hyväksytyihin tuotteisiin ja antaa osa ansioistaan perheilleen.
- 26.12 Vankia voidaan kannustaa säästämään ansioistaan osa, joka annetaan vangille hänen vapautuessaan tai käytetään muihin sovittuihin tarkoituksiin.
- 26.13 Vankeja koskevien työterveys- ja turvallisuustoimien on suojattava heitä asianmukaisesti ja niiden on oltava yhtä tiukat kuin yleisesti työntekijöillä.
- 26.14 Vangeille on korvattava työtapaturmat, ammattitaudit mukaan luettuna, yhtä hyvin ehdoin kuin mitkä kansallisen lainsäädännön mukaan koskevat yleisesti työntekijöitä.
- 26.15 Vankien päivä- ja viikkotyötuntien enimmäismäärät on määritettävä yhdenmukaisiksi niiden paikallisten sääntöjen ja käytäntöjen kanssa, jotka säätelevät työntekoa vapaudessa.
- 26.16 Vangeilla on oltava vähintään yksi vapaapäivä viikossa ja riittävästi aikaa koulutukseen ja muihin toimintoihin.
- 26.17 Työssäkäyvien vankien on mahdollisuuksien mukaan kuuluttava kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään.

Liikunta ja virkistäytyminen

- 27.1 Jokaiselle vangille on tarjottava mahdollisuus harrastaa vähintään tunnin ajan liikuntaa joka päivä ulkoilmassa, jos sää sallii.
- 27.2 Huonolla säällä vankien liikuntamahdollisuus on järjestettävä muulla tavoin.
- 27.3 Asianmukaisesti järjestettyjen fyysistä kuntoa edistävien sekä riittävästi liikuntaa ja virkistäytymismahdollisuuksia tarjoavien toimintojen on oltava keskeinen osa vankiloiden päiväjärjestystä.
- 27.4 Vankeinhoitoviranomaisten on avustettava kyseisissä toiminnoissa järjestämällä tarkoituksenmukaiset laitteet ja välineet.
- 27.5 Vankeinhoitoviranomaisten on järjestettävä erityisiä toimintoja niitä tarvitseville vangeille.
- 27.6 Vankilan on tarjottava virkistäytymismahdollisuuksia, joihin kuuluvat urheilu, pelit, kulttuuritoiminta, harrasteet ja muut vapaa-ajan toiminnot, ja vankien on mahdollisuuksien mukaan saatava järjestää niitä itse.
- 27.7 Vankien on voitava viettää aikaa toistensa kanssa harrastaessaan liikuntaa ja osallistuessaan virkistystoimintoihin.

Koulutus

28.1 Jokaisen vankilan on pyrittävä tarjoamaan kaikille vangeille mahdollisuus päästä koulutusohjelmiin, jotka ovat mahdollisimman kattavia ja täyttävät heidän yksilölliset tarpeensa ja ottavat samalla huomioon heidän toiveensa.

28.2 Etusijalla ovat vangit, joilla on puutteita luku- ja kirjoitustaidossa sekä laskutaidossa ja joilla ei ole perus- tai ammattikoulutusta.

28.3 Erityishuomiota on kiinnitettävä nuorten ja erityistarpeita omaavien vankien koulutukseen.

28.4 Koulutuksella on oltava sama asema kuin työllä vankilan päiväjärjestyksessä, ja vankeja ei tule saattaa epäedulliseen asemaan rahallisesti tai muutoin sen vuoksi, että he osallistuvat koulutukseen.

28.5 Jokaisessa laitoksessa on oltava kaikkien vankien käyttöön tarkoitettu kirjasto, jossa on riittävän monipuolisesti sekä viihteellistä että sivistävää aineistoa, kirjoja ja muuta materiaalia.

28.6 Jos mahdollista, vankilakirjasto tulisi organisoida yhteistyössä paikallisten kirjastopalvelujen kanssa.

28.7 Vankien opetus on mahdollisuuksien mukaan

a. sovitettava yhteen maan opetus- ja ammattikoulutusjärjestelmän kanssa siten, että vangit voivat vapauduttuaan jatkaa opintojaan tai ammatillista koulutustaan ongelmitta, ja

b. järjestettävä ulkopuolisten koulutuslaitosten tuella.

Ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapaus

29.1 Vankien ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapautta on kunnioitettava.

29.2 Vankilan päiväjärjestys on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan siten, että vangit voivat harjoittaa uskontoaan ja noudattaa vakaumustaan, osallistua uskontonsa tai vakaumuksensa edustajiksi tunnustettujen henkilöiden pitämiin jumalanpalveluksiin tai kokouksiin, saada tavata yksityisesti uskontonsa tai vakaumuksensa edustajia sekä pitää hallussaan uskontoonsa tai vakaumukseensa liittyvää kirjallisuutta.

29.3 Vankeja ei saa pakottaa harjoittamaan uskontoa tai vakaumusta, osallistumaan uskonnollisiin toimituksiin tai kokouksiin, ottamaan osaa uskonnollisiin menoihin tai tapaamaan minkään uskonnon tai vakaumuksen edustajaa.

Tiedottaminen

30.1 Kaikille vangeille on tiedotettava heidän saapuessaan vankilaan ja sen jälkeen niin usein kuin on tarpeellista sekä kirjallisesti että suullisesti heidän ymmärtämällään kielellä vankilan järjestystä koskevista säännöksistä sekä heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan vankilassa.

30.2 Vankien on saatava pitää hallussaan heille annetut tiedot kirjallisessa muodossa.

30.3 Vangeille on tiedotettava heitä koskevista oikeudenkäynneistä ja jos heidät on tuomittu rangaistukseen, suoritettavasta rangaistusajasta ja mahdollisuuksista vapautua ennen määräaika.

Vankien omaisuus

31.1 Kaikki omaisuus, jota vangit eivät vankilan sääntöjen mukaan voi pitää hallussaan, on laitettava säilöön vangin saapuessa laitokseen.

31.2 Vangin, jonka omaisuus otetaan säilöön, on allekirjoitettava luettelo omaisuudesta.

31.3 Säilytys on järjestettävä siten, että omaisuus pysyy hyvässä kunnossa.

31.4 Jos säilytettävän omaisuuden tuhoamista pidetään välttämättömänä, on asia kirjattava ja siitä on ilmoitettava vangille.

31.5 Vangeilla on oltava oikeus, sikäli kuin hygienian, hyvän järjestyksen ja turvallisuuden vaatimukset sen sallivat, ostaa tai muuten hankkia henkilökohtaiseen käyttöönsä tavaroita, ruoka ja juoma mukaan lukien, hinnalla, joka ei ole epätavallisen korkea verrattuna hintoihin vapaudessa.

31.6 Jos vanki tuo mukanaan lääkkeitä, lääkäri päättää, mitä niille tehdään.

31.7 Jos vangit saavat pitää hallussaan omaisuutta, vankeinhoitoviranomaisten on autettava omaisuuden säilyttämisen kanssa.

Vankien siirtäminen

32.1 Kun vankeja siirretään vankilaan tai vankilasta pois taikka muualle, kuten tuomioistuimeen tai sairaalaan, heitä on mahdollisimman hyvin suojattava julkiselta näkymiseltä ja heidän anonymiteettinsä on pyrittävä takaamaan asianmukaisilla suojatoimilla.

32.2 Vankien kuljettaminen kulkuvälineissä, joissa on puutteellinen ilmastointi tai valaistus, tai tavalla, joka altistaisi heidät tarpeettomalle fyysiselle rasitukselle tai nöyryytykselle, on kiellettyä.

32.3 Vankien kuljetus on toteutettava valtion viranomaisten kustannuksella ja valvomana.

Vankien vapautuminen

33.1 Kaikki vangit on vapautettava viipymättä, kun heidän vangitsemismääräyksensä umpeutuu tai kun tuomioistuin tai muu viranomainen määrää heidät vapautettavaksi.

33.2 Vapautumisen päiväys ja kellonaika on kirjattava.

33.3 Kaikkien vankien on voitava hyötyä järjestelyistä, jotka on suunniteltu auttamaan heitä palaamaan yhteiskuntaan vapautumisen jälkeen.

33.4 Vangin vapautuessa kaikki hänelle kuuluvat tavarat ja rahat, jotka oli otettu säilöön, on palautettava paitsi, jos vanki on valtuuttanut nostamaan rahaa tai lähettämään kyseistä omaisuutta laitoksen ulkopuolelle taikka jokin tuote tai tavara on hygieniasyistä ollut välttämätöntä tuhota.

33.5 Vangin on allekirjoitettava kuitti palautetusta omaisuudesta.

33.6 Kun vapauttaminen on ennalta järjestetty, vangille on tarjottava mahdollisuus päästä lääkärintarkastukseen säännön 42 mukaisesti mahdollisimman lähellä vapautumisajankohtaa.

33.7 Vapauttamisvaiheessa on varmistettava, että vangeille järjestetään tarpeen mukaan asianmukaiset asiakirjat ja henkilöpaperit ja heitä autetaan löytämään sopiva asunto ja työ.

33.8 Vapautuville vangeille on myös järjestettävä välitön toimeentulo ja heillä on oltava ilmasto-oloihin ja vuodenaikaan nähden sopiva ja riittävä vaatetus sekä riittävästi varoja päästä määränpäähensä.

Naiset

34.1 Erityisiä sukupuolinäkökohdat huomioon ottavia menettelytapoja on kehitettävä ja myönteisiä toimia otettava käyttöön, jotta voidaan vastata naisvankien erityistarpeisiin näitä sääntöjä sovellettaessa.

34.2 Näissä säännöissä olevien naisvankeja koskevien erityisehtojen lisäksi viranomaisten on otettava erityisesti huomioon naisten tarpeet, kuten heidän fyysiset, ammatilliset, sosiaaliset ja psykologiset tarpeensa, sekä huoltajana olemiseen liittyvät vastuut päättäessään heidän vankeuttaan koskevista asioista.

34.3 Naisvankeja on pyrittävä kaikin keinoin suojelemaan fyysiseltä, henkiseltä tai seksuaaliselta hyväksikäytöltä ja niille, joilla on säännössä 25.4 tarkoitettuja tarpeita, on pyrittävä järjestämään erityispalveluja, kuten niitä, jotka liittyvät heidän oikeuteensa kääntyä oikeusviranomaisten puoleen ja saada oikeusapua, psykologista tukea ja apua sekä asianmukaista lääketieteellistä neuvontaa.

34.4 Aina on pyrittävä siihen, että vangit synnyttäisivät vankilan ulkopuolella. Jos lapsi kuitenkin syntyy vankilassa, viranomaisten on järjestettävä kaikki tarvittava tuki ja tarvittavat tilat, kuten erityiset asuintilat.

Vangitut lapset

35.1 Jos alle 18-vuotiaita lapsia pidetään poikkeuksellisesti vangittuna aikuisille tarkoitettussa vankilassa, viranomaisten on varmistettava, että kaikille vangeille tarjolla olevien palveluiden lisäksi alaikäiset vangit voivat käyttää sosiaalisia, psykologisia ja kasvatukseen liittyviä palveluja, pääsevät uskonnolliseen ohjaukseen ja virkistytymisohjelmiin tai niitä vastaaviin toimintoihin, joita yhteiskunta tarjoaa lapsille.

35.2 Jokaisen alaikäisen ja oppivelvollisuusikäisen vangin on päästävä perusopetukseen.

35.3 Vankilasta vapautuville lapsille on järjestettävä lisätukea.

35.4 Jos lapsia pidetään vangittuna vankilassa, heidät on pidettävä vankilan osassa, joka on erillään aikuisten käytössä olevasta osasta, jollei tämän katsota olevan lapsen etujen vastaista.

Pienet lapset

36.1 Pieni lapsi voi asua vankilassa vanhempansa luona vain, jos se on lapsen edun mukaista. Pieniä lapsia ei tule kohdella kuin vankeja.

36.2 Jos pieni lapsi voi jäädä asumaan vankilaan vanhempansa luokse, vankilassa on oltava erityinen hoitopaikka, jossa on pätevä henkilökunta ja jonne lapsi on sijoitettava vanhemman osallistuessa toimintoihin, joissa lapsi ei voi olla mukana.

36.3 Pienten lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi on varattava erityiset asuintilat.

Ulkomaan kansalaiset

37.1 Ulkomaan kansalaisia olevien vankien erityistarpeisiin vastaamiseksi on otettava käyttöön myönteisiä toimia.

37.2 Erityistä huomiota on kiinnitettävä ulkomaan kansalaisia olevien vankien vankilan ulkopuolisten suhteiden ylläpitämiseen ja kehittämiseen, kuten säännöllisiin yhteyksiin perheenjäseniin ja ystäviin, yhdyskuntaseuraamusviranomaisiin, paikallisiin toimijoihin ja vapaaehtoistyöntekijöihin sekä vankien suostumuksella diplomaatti- tai konsuliedustajiin.

37.3 Ulkomaalaisille vangeille on ilmoitettava viipymättä heidän ymmärtämällään kielellä heidän oikeudestaan ottaa yhteyttä valtionsa diplomaatti- ja konsuliedustajiin sekä tarjottava kohtuulliset edellytykset tälle yhteydenpidolle.

37.4 Vangeille, jotka ovat sellaisten valtioiden kansalaisia, joilla ei ole diplomaatti- tai konsuliedustusta maassa, sekä pakolaisille tai kansalaisuudettomille henkilöille on tarjottava samat edellytykset pitää yhteyttä heidän eduistaan huolehtivan valtion diplomaattiedustajaan taikka kansalliseen tai kansainväliseen viranomaiseen, jonka tehtävänä on hoitaa kyseisten henkilöiden etuja.

37.5 Vankilassa olevien mahdollisia erityistarpeita omaavien muiden maiden kansalaisten etujen takaamiseksi vankeinhoitoviranomaisten on toimittava täydessä yhteistyössä vankeja edustavien diplomaatti- ja konsulivirkamiesten kanssa.

37.6 Ulkomaalaisille vangeille on annettava heidän ymmärtämällään kielellä yksityiskohtaista tietoa oikeudellisesta avusta.

37.7 Ulkomaalaisille vangeille on ilmoitettava heidän ymmärtämällään kielellä mahdollisuudesta pyytää siirtämään tuomion täytäntöönpano toiseen maahan.

37.8 Tuomituilla ulkomaisilla vangeilla, kuten kaikilla muillakin vangeilla, on oikeus, että heidän ennenaikainen vapauttamisensa otetaan harkintaan heti, kun he ovat kelpoisia.

Etniset ja kielivähemmistöt

38.1 Erityisjärjestelyillä on varmistettava, että etnisiin tai kielivähemmistöihin kuuluvien vankien tarpeista huolehditaan.

38.2 Eri ryhmien kulttuuriin liittyviä tapoja on saatava jatkaa vankilassa mahdollisuuksien mukaan.

38.3 Kielellisistä tarpeista on huolehdittava käyttämällä päteviä tulkkeja ja tarjoamalla kirjallista materiaalia kussakin vankilassa käytetyillä kielillä.

III osa

Terveys

Terveydenhoito

39. Vankeinhoitoviranomaisten on huolehdittava kaikkien huostassaan olevien vankien terveydestä.

Vankilaterveydenhoidon järjestäminen

40.1 Vankiloiden lääkintähuolto on järjestettävä läheisessä yhteistyössä paikallisen tai kansallisen yleisen terveydenhuollon kanssa.

40.2 Vankiloiden terveydenhuollon on oltavat yhdistetty kansalliseen terveydenhuoltoon ja oltava sen kanssa yhdenmukainen.

40.3 Vangeilla on oltava mahdollisuus käyttää maassa tarjolla olevia terveystalvaeluja joutumatta syrjityksi oikeudellisen asemansa perusteella.

40.4 Vankiloiden terveydenhuollon on pyrittävä havaitsemaan ja hoitamaan kaikki fyysiset tai psyykkiset sairaudet tai vammat, joista vangit saattavat kärsiä.

40.5 Vangeilla on oltava mahdollisuus käyttää kaikkia tarpeellisia lääketieteellisiä, kirurgisia tai psykiatrisia palveluja, yhteiskunnan tarjoamat palvelut mukaan lukien.

Lääkintä- ja terveydenhoitohenkilökunta

41.1 Jokaisessa vankilassa on oltava käytettävissä vähintään yksi pätevä yleislääkäri.

41.2 On pyrittävä varmistamaan, että pätevä lääkäri on aina viivytuksetta käytettävissä kiireellisissä tapauksissa.

41.3 Jos vankiloissa ei ole kokopäivätoimista lääkäriä, osapäivätoimisen lääkärin on käytävä niissä säännöllisesti.

41.4 Kaikissa vankiloissa on oltava henkilökuntaa, jolla on asianmukainen terveydenhoitoalan koulutus.

41.5 Pätevien hammaslääkäri- ja optikkopalvelujen on oltava jokaisen vangin saatavilla.

Lääkärin tehtävät

42.1 Lääkärin tai lääkärielle raportoivan sairaanhoitajan on tavattava jokainen vanki mahdollisimman pian saapumisen jälkeen ja tutkittava hänet, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta.

42.2 Lääkärin tai lääkärielle raportoivan sairaanhoitajan on tutkittava vanki pyydetäessä vapautumisen yhteydessä ja muutoin aina tarvittaessa.

42.3 Vankia tutkiessaan lääkäri tai lääkärielle raportoivan sairaanhoitajan on kiinnitettävä erityisesti huomiota siihen, että

a. noudatetaan lääkärin vaitiolovelvollisuutta koskevia normaaleja sääntöjä

b. diagnosoidaan fyysiset tai psyykkiset sairaudet ja tehdään kaikki tarpeellinen niiden hoitamiseksi ja olemassa olevan lääkehoidon jatkon varmistamiseksi

c. kirjataan ja ilmoitetaan asiaankuuluvalla viranomaiselle kaikki merkit tai viitteet siitä, että vankeja olisi kohdeltu väkivalloin

d. hoidetaan huumeiden, lääkkeiden tai alkoholin käytöstä johtuvia vieroitusoireita

e. tunnistetaan vapaudenmenetyksestä aiheutunut psykologinen tai muu stressi

f. eristetään vangit, joilla epäillä olevan tartuntatauteja, taudin ajaksi ja järjestetään heille asianmukainen hoito

g. taataan, ettei HI-virusta kantavia vankeja eristetä pelkästään tästä syystä

h. havaitaan vapautumisen jälkeistä sopeutumista mahdollisesti hankaloittavat fyysiset tai psyykkiset vammat

i. määritetään kunkin vangin työkuunto ja kuntoisuus harrastaa liikuntaa ja

j. varmistetaan paikallisten toimijoiden kanssa tarpeellisen lääkityksen ja psykiatrisen hoidon jatkuminen vapautumisen jälkeen, jos vanki antaa suostumuksensa näille järjestelyille.

43.1 Lääkärin on valvottava vankien fyysisen ja psyykkisen terveydentilan hoitamista ja otettava vastaan yleisissä terveydenhuoltoonormeissa määrättyjen ehtojen ja niissä määritellyn tapaamistiheyden mukaisesti kaikki sairaat, sairaudesta tai vammasta ilmoittaneet ja erityisesti syystä huomiota tarvitsevat vangit.

43.2 Lääkärin tai lääkärielle raportoivan sairaanhoitajan on kiinnitettävä erityisesti huomiota kurinpitorangeistuksena eristettyjen vankien terveyteen, käytävä kyseisten vankien luona päivittäin ja annettava heille pikaista lääketieteellistä apua ja hoitoa heidän tai vankilahenkilökunnan pyynnöstä.

43.3 Lääkärin on ilmoitettava johtajalle aina, kun vangin jatkuneen vankeuden tai minkä tahansa vankeuteen liittyvän olosuhteen, kuten kurinpitorangeistuksena määrätyn eristämisen, voidaan katsoa uhkaavan vangin fyysistä tai psyykkistä terveyttä.

44. Lääkärin tai muun toimivaltaisen viranomaisen on säännöllisesti tarkastettava alla listatut asiat, koottava niistä tarpeen mukaan tietoa muilla menetelmillä sekä tiedotettava niistä johtajaa:

- a. ruuan ja veden määrä, laatu, valmistus ja tarjoilu
- b. laitoksen ja vankien hygienia ja puhtaus
- c. laitoksen puhtaanapito, lämmitys, valaistus ja ilmanvaihto ja
- d. vankien vaatetuksen ja vuodevaatteiden soveltuvuus ja puhtaus.

45.1 Johtajan on tutkittava lausunnot ja ilmoitukset, jotka lääkäri tai muu toimivaltainen viranomainen on tehnyt sääntöjen 43 ja 44 mukaisesti ja jos hän yhtyy tehtyihin suosituksiin, hänen on ryhdyttävä välittömästi toteuttamaan niitä.

45.2 Jos lääkärin suositukset eivät kuulu johtajan toimivaltaan tai jos johtaja ei yhdy niihin, johtajan on välittömästi esitettävä lääkärin tekemä ilmoitus ja henkilökohtainen lausuntonsa ylemmälle viranomaiselle.

Terveystenhoitojärjestelyt

46.1 Erytishoitoa tarvitsevat sairastuneet vangit on siirrettävä erityishoitoa antaviin laitoksiin tai vankilan ulkopuolisiin sairaaloihin, jos kyseistä hoitoa ei ole saatavilla vankilassa.

46.2 Jos vankeinhoitolaitoksella on omat sairaalatilat, niissä on oltava riittävästi henkilökuntaa ja varusteita, jotta niihin ohjatuille vangeille voidaan tarjota asianmukaista huolenpitoa ja hoitoa.

Mielenterveys

47.1 Lääkärin valvomia erikoisvankiloita tai -osastoja on oltava tarjolla, jotta voidaan tarkkailla ja hoitaa mielenterveysongelmista tai -häiriöistä kärsiviä vankeja, jotka eivät välttämättä kuulu säännön 12 piiriin.

47.2 Vankilan sairaanhoitopalvelujen on järjestettävä psykiatrista hoitoa kaikille sitä tarvitseville vangeille ja kiinnitettävä erityishuomiota itsemurhien ehkäisyyn.

Muut asiat

48.1 Vankeja ei tule alistaa minkäänlaisille kokeille ilman heidän suostumustaan.

48.2 Vankeja koskevat kokeet, joista voi seurata fyysisiä vammoja, psyykkistä kärsimystä tai muuta terveydellistä haittaa, ovat kiellettyjä.

IV osa

Hyvä järjestys

Yleisesti hyvästä järjestyksestä

49. Vankilan hyvää järjestystä on pidettävä yllä ottamalla huomioon turvatoimiin, turvallisuuteen ja kurinpitoon liittyvät vaatimukset ja järjestämällä samanaikaisesti vangeille ihmisarvon mukaiset asuinolot ja tarjoamalla kattavasti erilaisia toimintoja säännön 25 mukaisesti.

50. Jollei hyvän järjestyksen, turvallisuuden ja turvatoimien vaatimuksista muuta johdu, vangeilla on oltava mahdollisuus keskustella yleisistä vankeusoloista koskevista asioista ja heitä on kannustettava olemaan yhteydessä vankeinhoitoviranomaisiin niihin liittyvissä kysymyksissä.

Turvatoimet

51.1 Yksittäisiin vankeihin kohdistettuja turvatoimia on oltava niin vähän kuin on tarpeen turvatuun vankeuden saavuttamiseksi.

51.2 Fyysisillä rajoitteilla ja muilla teknisillä keinoilla aikaansaatuja turvatoimia on täydennettävä dynaamisilla turvatoimilla, joista huolehtii valpas henkilökunta, joka tuntee valvonnassaan olevat vangit.

51.3 Mahdollisimman pian vankilaan saapumisen jälkeen vangit on arvioitava, jotta saadaan selville

- a. yhteiskunnalle aiheutuva riski, jos he pakenisivat

b. riski paeta joko omin neuvoin tai ulkopuolisen avustuksella.

51.4 Kutakin vankia koskevien turvatoimien on vastattava mainittujen riskitekijöiden suuruutta.

51.5 Tarvittavien turvatoimien taso on tarkistettava säännöllisin väliajoin henkilön vankeuden aikana.

Turvallisuus

52.1 Mahdollisimman pian saapumisen jälkeen vangit on arvioitava, jotta saadaan selville, aiheuttavatko he turvallisuusriskin muille vangeille, vankilahenkilökunnalle tai muille vankilassa työskenteleville tai vieraille henkilöille tai onko todennäköistä, että he vahingoittavat itseään.

52.2 Asianmukaisilla menettelytavoilla on taattava vankien, vankilahenkilökunnan ja kaikkien vierailijoiden turvallisuus ja vähennettävä väkivallan tai muiden turvallisuutta uhkaavien tilanteiden riski minimiin.

52.3 Kaikin mahdollisin keinoin on pyrittävä siihen, että kaikki vangit voivat täysimääräisesti osallistua päivittäisiin toimintoihin turvallisesti.

52.4 Vangin on voitava ottaa yhteyttä henkilökuntaan kaikkina aikoina, myös yöllä.

52.5 Vankiloissa on noudatettava kansallisia terveyttä ja turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä.

Erityiset turvatoimet ja turvallisuusjärjestelyt

53.1 Erityiset turvatoimet ja turvallisuusjärjestelyt menevät pidemmälle kuin säännöissä 51 ja 52 tarkoitetut toimenpiteet ja niitä voidaan määrätä koskemaan vankeja, jotka ovat erityinen uhka turvatoimille tai turvallisuudelle.

53.2 Kyseisiä toimenpiteitä voidaan käyttää vain poikkeustilanteissa ja niin kauan kuin turvatoimia tai turvallisuutta ei voida pitää yllä vähemmän rajoittavin keinoin.

53.3 Tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua vangin pitäminen erillään muista vangeista. Erillään pitämiseen sovelletaan tämän säännön ja säännön 53A vaatimuksia.

53.4 Kyseisten toimenpiteiden luonne, kesto ja soveltamisperusteet sekä niiden määrittämisessä ja toimeenpanossa noudatettavat menettelyt on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

53.5 Toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä kyseisen toimenpiteen käyttö tietyksi määräajaksi ja vangille on toimitettava kopio kirjallisesta päätöksestä ja ohjeet, miten toimenpiteeseen voidaan hakea muutosta.

53.6 Toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä myös kyseisen toimenpiteen aiemmin hyväksytyt keston pidentämistä koskeva päätös ja vangille on toimitettava kopio kirjallisesta päätöksestä ja ohjeet, miten toimenpiteeseen voidaan hakea muutosta.

53.7 Kyseisiä toimenpiteitä voi soveltaa vain yksilöihin, mutta ei vankiryhmiin.

53.8 Toimenpiteiden on perustuttava ainoastaan vangin aiheuttamaan tämänhetkiseen riskiin, niiden on oltava oikeassa suhteessa kyseiseen riskiin eikä niihin saa sisältyä enempää rajoituksia kuin on tarpeen kyseisen riskin torjumiseksi.

53.9 Vangeilla, joihin kyseisiä toimenpiteitä sovelletaan, on oltava valitusoikeus säännössä 70 esitettyjen ehtojen mukaisesti.

Erillään pitäminen

53A Seuraavat säännökset koskevat vangin pitämistä erillään muista vangeista erityisenä turvatoimena tai turvallisuusjärjestelynä:

a. erillään pidettäville vangeille on tarjottava mielekästä kanssakäymistä ihmisten kanssa vähintään kaksi tuntia päivässä

b. erillään pitämistä koskevassa päätöksessä on otettava huomioon asianomaisten vankien terveydentila ja mahdolliset vammat, jotka saattavat tehdä heidät alttiimmiksi erillään pitämisen haitallisille vaikutuksille

c. erillään pitämistä voi käyttää vain niin lyhyen aikaa kuin on välttämätöntä sen tavoitteiden saavuttamiseksi ja sitä on arvioitava säännöllisesti kyseisten tavoitteiden mukaisesti

- d. erillään pidetyille vangeille ei saa asettaa muita rajoituksia kuin ne, jotka ovat välttämättömiä erillään pitämisen ilmoitetun tarkoituksen saavuttamiseksi
- e. vankien erillään pitämiseen käytettävien sellien on täytettävä näissä säännöissä vankien muihin asuintiloihin sovellettavat vähimmäisvaatimukset
- f. mitä kauemmin vankia pidetään erillään muista vangeista, sitä enemmän on pyrittävä lieventämään heidän erillään pitämisensä kielteisiä vaikutuksia maksimoimalla heidän kanssakäymisensä muiden kanssa ja järjestämällä heille perusmukavuudet ja toimintaa
- g. erillään pidettäville vangeille on järjestettävä lukemista ja mahdollisuus harrastaa liikuntaa tunti päivässä sääntöjen 27.1 ja 27.2 mukaisesti
- h. erillään pidettävien vankien luona on käytävä päivittäin ja myös vankilan johtajan tai vankilan johtajan puolesta toimivan henkilökunnan jäsenen on käytävä erillään pidettävien vankien luona päivittäin
- i. jos erillään pitäminen vaikuttaa haitallisesti vangin fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen, se on keskeytettävä tai korvattava vähemmän rajoittavalla toimenpiteellä
- j. kaikilla erillään pidetyillä vangeilla on oltava valitusoikeus säännössä 70 esitettyjen ehtojen mukaisesti.

Tarkastaminen ja valvonta

54.1 Henkilökunnalla on oltava yksityiskohtaiset menettelytavat, joita he noudattavat tarkastaessaan

- a. tiloja, joissa vangit asuvat, työskentelevät tai kokoontuvat
- b. vankeja
- c. tapaajia ja heidän hallussaan olevia tavaroita ja
- d. henkilökuntaa.

54.2 Tilanteet, joissa kyseiset tarkastukset ovat tarpeellisia, sekä niiden luonne on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

54.3 Henkilökunta on koulutettava suorittamaan tarkastukset siten, että he havaitsevat ja estävät kaikki mahdolliset yritykset paeta tai kätkeä salakuljetettua tavaraa, mutta kunnioittavat samanaikaisesti tarkastettavien ihmisarvoa ja heidän henkilökohtaista omaisuuttaan.

54.4 Tarkastusmenettely ei saa olla nöyryyttävä tarkastettaville henkilöille.

54.5 Henkilön voi tarkastaa vain samaa sukupuolta oleva henkilökunnan edustaja.

54.6 Vankilahenkilökunta ei saa suorittaa vankien kehon sisäisiä tarkastuksia.

54.7 Tarkastukseen liittyvän intiimin tutkimuksen voi suorittaa ainoastaan lääkäri.

54.8 Vankien on oltava läsnä, kun heidän henkilökohtaista omaisuuttaan tarkastetaan, elleivät tutkintatekniset seikat tai mahdollinen henkilökuntaan kohdistuva uhka estä sitä.

54.9 Turvatoimien ja turvallisuuden varmistamista koskevat velvoitteet on suhteutettava tapaajien yksityisyyteen.

54.10 Ammatin puolesta tapaamaan tulleiden ihmisten kuten laillisten edustajien, sosiaalityöntekijöiden ja lääkäreiden valvontaan liittyvistä menettelytavoista on neuvoteltava heidän ammattikuntansa kanssa, jotta voidaan taata tasapaino turvatoimien ja turvallisuuden sekä ammattiin liittyvän luottamuksellisen tapaamisoikeuden välillä.

Rikokset

55. Oletettu vankilassa tehty rikos on tutkittava samalla tavoin kuin se tutkittaisiin vapaudessa ja käsiteltävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Kurinpito ja rangaistukset

56.1 Kurinpitotoimet ovat viimeisiä käytettäviä keinoja.

56.2 Aina kun on mahdollista, vankeinhoitoviranomaisten on käytettävä sovittelua ja välimiesmenettelyä selvittääkseen vankien kanssa muodostuneita ja vankien keskinäisiä riitoja.

57.1 Ainoastaan käytös, joka todennäköisesti muodostaisi uhkan hyvälle järjestykselle, turvallisuudelle ja turvatoimille, voidaan määrittellä järjestyserikkomukseksi.

57.2 Kansallisessa lainsäädännössä on määriteltävä

- a. vankien teot tai laiminlyönnit, joiden katsotaan olevan järjestyserikkomuksia
- b. kurinpitotapioita käsiteltäessä noudatettavat menettelytavat
- c. määrättävien rangaistusten muoto ja kesto
- d. viranomaisen, joka on toimivaltainen määräämään kyseisiä rangaistuksia, ja
- e. mahdollisuudet ja valtuudet muutoksenhakuun.

58. Kaikki vangin väitetyt kurinpitosääntöjen rikkomukset on ilmoitettava heti toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka on tutkittava asia viipymättä.

59. Järjestyserikkomuksista syytetyn vangin on saatava

- a. viipymättä tietää ymmärtämällään kielellä yksityiskohtaisesti häneen kohdistettujen syytteiden luonne
- b. riittävästi aikaa ja edellytyksiä puolustuksensa valmisteluun
- c. puolustaa itseään henkilökohtaisesti tai oikeudelliseen apua käyttäen, kun oikeudenmukaisuuden takaaminen sitä edellyttää
- d. pyytää todistajia paikalle ja kuulustella todistajia tai antaa jonkun toisen kuulustella todistajia hänen puolestaan ja
- e. maksutta avukseen tulkki, jos hän ei ymmärrä tai osaa puhua kuulusteluissa käytettyä kieltä.

60.1 Järjestyserikkomuksesta saadun tuomion perusteella määrätyn rangaistuksen on oltava kansallisen lainsäädännön mukainen.

60.2 Rangaistuksen ankaruuden on oltava suhteessa rikkomukseen.

60.3 Yhteisrangaistukset, ruumiilliset rangaistukset, pimeään selliin sulkeminen sekä kaikki muut epäinhimilliset ja halventavat rangaistukset ovat kiellettyjä.

60.4 Rangaistus ei saa sisältää perheyhteyksien täydellistä kieltoa.

60.5 Sitomisvälineitä ei saa koskaan käyttää rangaistuksena.

60.6.a Kurinpitorangeistuksena määrättyä eristämistä eli vangin eristämistä yli 22 tuntia päivässä ilman mielekästä kanssakäymistä ihmisten kanssa ei koskaan saa määrätä lapsille, raskaana oleville naisille, imettäville äideille tai vanhemmille, joilla on pieniä lapsia vankilassa.

60.6.b. Kurinpitorangeistuksena määrättyä eristämistä koskevassa päätöksessä on otettava huomioon asianomaisen vangin terveydentila. Henkisesti tai fyysisesti vammaisia vankeja ei saa eristää kurinpitorangeistuksena, jos se pahentaisi heidän tilaansa. Kurinpitorangeistuksena määrätyn eristämisen toimeenpano on lopetettava tai keskeytettävä, jos vangin henkinen tai fyysinen tila on heikentynyt.

60.6.c Eristämistä ei saa määrätä kurinpitorangeistuksena paitsi erikoistapauksissa ja silloinkin vain määrättyksi ajaksi, joka on mahdollisimman lyhyt ja ei koskaan saa olla verrattavissa kidutukseen tai epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rangaistukseen.

60.6.d Kurinpitorangeistuksena määrätyn eristämisen enimmäiskestosta on säädettävä kansallisessa lainsäädännössä.

60.6.e Jos vanki, joka on jo ollut pisimmän mahdollisen jakson eristettynä kurinpitorangeistuksena, määrätään eristettäväksi uudesta kurinpitorangeistuksesta, kyseistä rangaistusta ei saa panna toimeen ennen kuin vangin on ensin mahdollista palautua aiemman kurinpidollisen eristämisen kielteisistä vaikutuksista.

60.6.f Kurinpitorangeistuksena eristettyjen vankien luona on käytävä päivittäin ja myös vankilan johtajan tai vankilan johtajan puolesta toimivan henkilökunnan jäsenen on käytävä eristettyjen vankien luona päivittäin.

61. Vangin, jonka on todettu syyllistyneen järjestyserikkomukseen, on voitava hakea muutosta toimivaltaiselta ja riippumattomalta ylemmältä viranomaiselta.

62. Vankia ei tule käyttää eikä valtuuttaa vankilassa minkäänlaisiin kurinpidollisiin tehtäviin.

Samasta teosta kahdesti syytetyksi joutuminen

63. Vankia ei tule koskaan rangaista kahdesti samasta teosta tai käytöksestä.

Voimakeinojen käyttö

64.1 Vankilahenkilökunnan ei tule koskaan käyttää voimakeinoja vankeja kohtaan, paitsi kun kyse on itsepuolustuksesta, pakoyrityksestä tai laillisen määräyksen aktiivisesta tai passiivisesta vastustamisesta, ja silloinkin vain viimeisenä keinona.

64.2 Voimakeinoja on käytettävä vain sen verran ja niin kauan kuin on välttämätöntä.

65. Voimakeinojen käytöstä on oltava yksityiskohtaiset menettelytavat, jotka sisältävät määritelmät

- a. erilaisista käytettävissä olevista voimakeinojen muodoista
- b. tilanteista, joissa kutakin voimakeinoa voidaan käyttää
- c. henkilökunnan jäsenistä, joilla on oikeus käyttää eri voimakeinoja
- d. voimakeinojen käytössä vaadituista toimivaltuuksista ja
- e. voimakeinojen käytöstä tehtävistä raporteista.

66. Vankien kanssa suoraan tekemisissä olevalle henkilökunnalle on opetettava tekniikoita, joiden avulla he pystyvät hillitsemään aggressiivisia vankeja mahdollisimman vähäistä voimaa käyttäen.

67.1 Muita lainvalvontaviranomaisia voidaan pyytää auttamaan vankien käsittelyssä vankiloiden sisällä vain poikkeustilanteissa.

67.2 Vankeinhoitoviranomaisten ja muiden lainvalvontaviranomaisten välillä on oltava virallinen sopimus, ellei asiasta ole jo säädetty kansallisessa lainsäädännössä.

67.3 Sopimuksessa on määriteltävä

- a. tilanteet, joissa muut lainvalvontaviranomaiset voivat tulla vankila-alueelle selvittämään selkkauksia
- b. toimivaltuuksien laajuus, joka muilla lainvalvontaviranomaisilla on oltava vankila-alueella ollessaan, sekä niiden suhde vankilanjohtajan toimivaltuuksiin
- c. erilaiset voimakeinojen muodot, joita kyseiset viranomaiset voivat käyttää
- d. tilanteet, joissa kutakin voimakeinoa voidaan käyttää
- e. voimakeinojen käytössä vaaditut toimivaltaisuudet ja
- f. voimakeinojen käytön jälkeen tehtävät raportit.

Sitomisvälineet

68.1 Sitomisvälineitä saa käyttää vain, jos ne ovat lain mukaan sallittuja, ja määrätä vain, jos mikään lievempi hallintakeino ei mahdollistaisi puuttumista vangin aiheuttamiin riskeihin.

68.2 Sitomisessa on riskien tasoon ja luonteeseen perustuen käytettävä menetelmää, jolla liikkumiseen puututaan mahdollisimman vähän ja joka on kohtuullisesti saatavilla.

68.3 Sitomisvälineitä saa käyttää ainoastaan tarvittavan ajan ja ne on poistettava heti, kun vangin rajoittamattomasta liikkumisesta ei enää aiheudu riskejä.

68.4 Käsirautoja, pakkopaitoja ja muita henkilön sitomiseen tarkoitettuja välineitä ei tule käyttää muutoin kuin

- a. tarvittaessa varotoimena kuljetuksen aikaisen paon ehkäisemiseksi edellyttäen, että ne poistetaan, kun vanki saapuu oikeus- tai hallintoviranomaisen luo, ellei kyseinen viranomainen toisin päättä, tai
- b. johtajan määräyksellä silloin, kun muut hallintakeinot eivät toimi ja tarkoitus on estää vankia vahingoittamasta itseään tai muita taikka aiheuttamasta suurta aineellista vahinkoa edellyttäen, että kyseisissä tapauksissa johtajan on välittömästi ilmoitettava lääkärille ja raportoitava ylemmälle vankeinhoitoviranomaiselle.

68.5 Sitomisvälineiden käyttötavoista on määrättävä kansallisessa lainsäädännössä.

68.6 Kahleiden, ketjullisten rautojen tai muiden itsessään halventavien sitomisvälineiden käyttö on kiellettyä.

68.7 Sitomisvälineitä ei saa koskaan laittaa naisille synnytyksen käynnistyttyä, synnytyksen aikana tai välittömästi synnytyksen jälkeen.

68.8 Sitomisvälineiden käyttötavoista on pidettävä asianmukaisesti kirjaa.

Aseet

69.1 Operatiivista hätätilannetta lukuun ottamatta vankilahenkilökunta ei saa kantaa mukanaan tappavia aseita vankila-alueella.

69.2 Vankien kanssa lähityötä tekevät henkilöt eivät saa kantaa vankila-alueella avoimesti muitakaan aseita, muun muassa pamppuja, ellei niitä tarvita turvallisuuden ja turvatoimien vuoksi hoidettaessa yksittäistä erikoistilannetta.

69.3 Henkilökunnalle ei saa antaa aseita, jos heitä ei ole koulutettu käyttämään niitä.

Pyynnöt ja valitukset

70.1 Vangeilla on oltava runsaasti mahdollisuuksia esittää sisällöltään sensuroimattomia pyyntöjä tai valituksia vankilan johtajalle tai muulle vankeinhoitojärjestelmään kuuluvalla viranomaisella sekä oikeusviranomaisella tai muulle riippumattomalle viranomaisella, jolla on valtuudet arvioida päätöksiä uudelleen tai oikaista niitä.

70.2 Jos jonkin epävirallisen vaihtoehdoisen menetelmän käyttäminen pyynnön tai valituksen ratkaisemiseksi vaikuttaa tarkoituksenmukaiselta, sitä pitäisi kokeilla ensin.

70.3 Jos valitus koskee huonoa kohtelua tai muuta vakavaa ihmisoikeusloukkausta, epävirallisia menetelmiä ei pidä käyttää.

70.4 Pyyntö- ja valitusmenettelyjä koskevat käytännöistä on tiedotettava tehokkaasti kaikille vangeille.

70.5 Vankilassa tapahtuvaan kuolemaan tai huonoon kohteluun liittyvät valitukset on käsiteltävä viipymättä ja tutkittava tehokkaasti säännön 55 mukaisesti.

70.6 Kaikki pyynnöt ja valitukset on käsiteltävä mahdollisimman pian ja niin, että varmistetaan vankien mahdollisimman tehokas osallistuminen prosessiin.

70.7 Jos pyyntö tai valitus hylätään, vangille on viipymättä esitettävä perustelut, ja jos päätöksen on tehnyt vankilan johtaja tai muu vankeinhoitojärjestelmään kuuluva viranomainen, vangilla on oikeus hakea muutosta oikeusviranomaiselta tai muulta riippumattomalta viranomaiselta, jolla on valtuudet arvioida päätöksiä uudelleen tai oikaista niitä.

70.8 Vankien on voitava esittää pyyntöjä tai valituksia luottamuksellisesti, jos he niin haluavat.

70.9 Vankeihin ei saa kohdistua mitään seuraamuksia, vastatoimia, uhkailua, kostotoimia tai muita kielteisiä seurauksia pyynnön tai valituksen esittämisen vuoksi.

70.10 Vangit voivat esittää pyyntöjä tai valituksia henkilökohtaisesti tai laillisen edustajan välityksellä ja vangeilla on oikeus pyytää lainopillista neuvoa valitus- ja muutoksenhakumenettelyistä sekä oikeusapua, jos oikeudenmukaisuuden takaaminen sitä edellyttää.

70.11 Vankien hyvinvoinnista huolehtiva laillinen edustaja tai organisaatio ei voi tehdä valitusta vangin puolesta, jos asianosainen vanki ei anna siihen suostumustaan.

70.12 Toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon kaikki vangin sukulaisilta tai muulta vangin hyvinvoinnista huolestuneelta henkilöltä tai järjestöltä tulleet kirjalliset valitukset.

70.13 Asianomaisen vankeinhoitoviranomaisen on pidettävä kirjaa esitetyistä pyynnöistä ja valituksista luottamuksellisuuden ja turvallisuuden periaatteet asianmukaisesti huomioiden.

V osa

Johtaminen ja henkilökunta

Vankilatyö julkisena palveluna

71. Vankiloiden on oltava viranomaisten vastuulla erillään sotavoimista, poliisista ja rikostutkinnasta.

72.1 Vankiloita on johdettava eettisesti ja noudattaen velvollisuutta kohdella kaikkia vankeja inhimillisesti ja heidän luontaista ihmisarvoaan kunnioittaen.

72.2 Henkilökunnan on ilmennettävä vankeinhoitojärjestelmän selkeää tarkoitusta. Johdon on huolehdittava johtamistavasta, jolla tarkoitus saavutetaan parhaiten.

72.3 Henkilökunnan tehtäviin kuuluu muutakin kuin pelkkä vartiointi ja tehtävissä on otettava huomioon tarve edistää vankien sopeutumista yhteiskuntaan rangaistuksen suorittamisen jälkeen positiivisen huolenpidon ja tuen keinoin.

72.4 Henkilökunnan on toimittava korkealuokkaisten ammatillisten ja henkilökohtaisten normien mukaisesti.

73. Vankeinhoitoviranomaisten on pidettävä henkilökuntaa koskevien sääntöjen noudattamista etusijalla.

74. Erityistä huomioita on kiinnitettävä lähityötä tekevän vankilahenkilökunnan ja heidän valvonnassaan olevien vankien välisen suhteen hoitamiseen.

75. Henkilökunnan on aina käyttyädyttävä ja suoritettava tehtävänsä siten, että he vaikuttavat vankeihin hyvällä esimerkillään ja saavuttavat vankien kunnioituksen.

Vankilahenkilökunnan valitseminen

76. Henkilökunnan jäsenet on valittava huolellisesti ja koulutettava asianmukaisesti sekä heti alussa että jatkossakin, heille on maksettava ammattilaisen palkkaa ja heillä on oltava arvostettu asema yhteiskunnassa.

77. Uuden henkilökunnan valinnassa vankeinhoitoviranomaisten on painotettava rehellisyyttä, inhimillisyyttä, ammattitaitoa ja henkilökohtaista soveltuvuutta monitahoiseen työhön, jota heidän on määrä tehdä.

78. Ammattitaitoinen vankilahenkilökunta on normaalisti nimitettävä vakinaisesti ja heille on annettava virkamiesasema ja turvattu työsuhte, joka on riippuvainen ainoastaan hyvästä käytöksestä, tehokkuudesta, hyvästä fyysisestä ja psyykkisestä terveydestä ja riittävästä koulutustasosta.

79.1 Palkan on oltava riittävän suuri houkuttelemaan ja pitämään alalla sopivaa henkilökuntaa.

79.2 Luontaisetujen ja työehtojen on vastattava täytäntöönpanoviranomaisen työn vaativaa luonnetta.

80. Jos on tarpeen palkata osa-aikaista henkilökuntaa, edellä mainitut kriteerit pätevät soveltuvin osin myös heihin.

Vankilahenkilökunnan kouluttaminen

81.1 Ennen työnsä aloittamista henkilökunnalle on järjestettävä koulutusjakso heidän yleisistä ja erityisistä työtehtävistään ja heidän on suoritettava hyväksyttävästi teoriakokeet ja käytännön testit.

81.2 Johdon on varmistettava, että kaikki henkilökunnan jäsenet pitävät yllä ja kehittävät tietämystään ja ammattitaitoaan koko virkauransa ajan osallistumalla säännöllisin väliajoin järjestettävälle täydennyskoulutuskursseille.

81.3 Henkilökunnalle, joka työskentelee erityisvankiryhmien, kuten ulkomaalaisten, naisten, nuorten tai mielisairaiden kanssa, on annettava erikoisalaansa koskevaa erityiskoulutusta.

81.4 Koko henkilökunnan koulutuksen on sisällettävä opetusta kansainvälisistä ja alueellisista ihmisoikeusasiakirjoista ja normeista, joihin kuuluvat erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus (ETS nro 5) ja eurooppalainen yleissopimus kidutuksen ja epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen estämisestä (ETS nro 126), sekä opastusta eurooppalaisten vankeinhoitosääntöjen soveltamisesta.

Vankilan johto

82. Henkilökunta on valittava ja nimettävä tasavertaisesti syrjimättä ketään esimerkiksi sukupuolen, rodun, ihonvärin, kielen, uskonnon, poliittisen tai muun mielipiteen, kansallisen tai sosiaalisen alkuperän, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, omaisuuden, syntyperän tai muun aseman perusteella.

83. Vankeinhoitoviranomaisten on otettava käyttöön organisaatio- ja hallintojärjestelmät, joilla

a. varmistetaan, että vankilat toimivat jatkuvasti korkeatasoisesti ja niissä on aina riittävästi henkilökuntaa, jotta vankilat voivat pitää yllä turvallista ja turvattua ympäristöä ja täyttää kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön, kuten näiden sääntöjen, vaatimukset.

b. kyetään selviytymään toimintaan liittyvistä hätätilanteista ja palaamaan normaalitilaan mahdollisimman nopeasti ja

c. edistetään kommunikointia vankiloiden välillä ja yksittäisissä vankiloissa olevien eri henkilöstöryhmien välillä sekä asianmukaista yhteistyötä kaikkien vankilan sisä- ja ulkopuolella toimivien vangeille palveluja tarjoavien eri osastojen välillä erityisesti vankien hoidon ja sopeuttamisen kannalta.

84.1 Jokaisessa vankilassa on oltava johtaja, joka on pätevä kyseiseen asemaan luonteensa, hallinnollisten taitojensa, koulutuksensa ja kokemuksensa puolesta.

84.2 Johtajat on nimitettävä kokopäivätoimisiksi ja heidän on omistettava koko työaika virkatehtäviensä hoitamiseen.

84.3 Vankeinhoitoviranomaisten on varmistettava, että jokaista vankilaa johtaa kaikkina aikoina johtaja, apulaisjohtaja tai muu toimivaltainen virkamies.

84.4 Jos johtaja on vastuussa useammasta kuin yhdestä vankilasta, kussakin niistä on lisäksi oltava aina niistä vastuussa oleva virkamies.

85. Miehiä ja naisia on oltava tasapuolisesti edustettuina vankilahenkilökunnassa.

86. Johdon on neuvoteltava henkilökuntaa edustavan elimen kanssa yleisistä asioista ja erityisesti työsuhte- ehtoihin liittyvistä asioista.

87.1 Parasta mahdollista yhteydenpitoa johdon, muun henkilökunnan, ulkopuolisten järjestöjen ja vankien keskuudessa on edistettävä erityisjärjestelyin.

87.2 Johtajan, johdon ja valtaosan vankilan muusta henkilökunnasta on osattava puhua sitä kieltä, jota suurin osa vangeista puhuu tai ymmärtää.

88. Yksityisesti johdetuissa vankiloissa sovelletaan eurooppalaisia vankeinhoitosääntöjä kokonaisuudessaan.

Erityishenkilökunta

89.1 Henkilökuntaan on mahdollisuuksien mukaan kuuluttava riittävä määrä asiantuntijoita, kuten psykiatreja, psykologeja, sosiaalityöntekijöitä, opettajia, ammatillisia opettajia ja liikunnanohjaajia.

89.2 Tehtävään sopivia osa-aika- ja vapaaehtoistyöntekijöitä on mahdollisuuksien mukaan kannustettava järjestämään vangeille toimintoja.

Yleinen tietous

90.1 Vankeinhoitoviranomaisten on jatkuvasti tiedotettava julkisesti vankeinhoitojärjestelmän tarkoituksesta ja vankilahenkilökunnan tekemästä työstä, jotta kansalaiset ymmärtäisivät paremmin vankilan roolin yhteiskunnassa.

90.2 Vankeinhoitoviranomaisten olisi kannustettava kansalaisia tarjoamaan vapaaehtoisesti palveluja vankiloissa sikäli kuin se on soveliaista.

Tutkimus ja arviointi

91. Vankeinhoitoviranomaisten on tuettava tutkimuksia ja arviointeja, joilla selvitetään vankilan tarkoitusta, sen roolia demokraattisessa yhteiskunnassa ja kykyä täyttää tarkoituksensa.

VI osa

Tarkastus ja valvonta

Tarkastus

92. Valtion viranomaisen on tarkastettava vankilat säännöllisesti, jotta voidaan arvioida, johdetaanko vankiloita kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön vaatimusten sekä näiden sääntöjen mukaisesti.

Riippumaton valvonta

93.1. Jotta voidaan varmistaa, että vankeusolot ja vankien kohtelu täyttävät kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön ja näiden sääntöjen vaatimukset ja että vankien oikeuksia ja ihmisarvoa kunnioitetaan aina, vankiloita valvomaan on nimettävä yksi tai useampi riippumaton elin, jonka havainnot on julkistettava.

93.2 Kyseisille riippumattomille valvontaelimille on taattava

a. pääsy kaikkiin vankiloihin ja kaikkialle vankiloiden sisällä sekä vankiloiden asiakirjoihin, kuten pyyntöihin ja valituksiin liittyviin asiakirjoihin, sekä tietoihin vankeusoloista ja vankien kohtelusta, joita ne tarvitsevat valvontatoimiensa toteuttamiseksi.

b. vapaus valita, missä vankiloissa ne vierailevat, oma-aloitteisesti tehtävät yllätyskäynnit mukaan lukien, ja ketä vankeja ne haastattelevat, ja

c. vapaus haastatella yksityisesti ja täysin luottamuksellisesti vankeja ja vankilan henkilökuntaa.

93.3 Kenellekään vangille, vankilan henkilökunnan jäsenelle tai muulle henkilölle ei saa määrätä seuraamuksia tietojen antamisesta riippumattomalle valvontaelimelle.

93.4 Riippumattomia valvontaelimiä on kannustettava tekemään yhteistyötä niiden kansainvälisten tahojen kanssa, joilla on lainmukainen oikeus vierailla vankiloissa.

93.5 Riippumattomilla valvontaelimillä on oltava valtuudet antaa suosituksia vankeinhoitoviranomaisille ja muille toimivaltaisille tahoille.

93.6 Kansallisten viranomaisten tai vankeinhoitoviranomaisen on ilmoitettava kyseisille elimille kohtuullisen ajan kuluttua suositusten perusteella toteutetuista toimista.

93.7 Valvontaraportit ja niihin saadut vastaukset on julkistettava.

VII osa

Tutkintavangit

Tutkintavankien asema

94.1 Näissä säännöissä tutkintavankeja ovat vangit, jotka oikeusviranomaisen on määrännyt vangittavaksi ennen oikeudenkäyntiä, tuomiota tai rangaistuksen julistamista.

94.2 Valtio voi päättää katsoa vankien, jotka on todettu syyllisiksi ja tuomittu, olevan tutkintavankeja, jos heidän valituksiaan ei ole vielä lopullisesti käsitelty.

Yleisesti tutkintavangeista

95.1 Tutkintavankien päiväjärjestykseen ei saa vaikuttaa se, että heidät saatetaan tulevaisuudessa tuomita rikoksesta.

95.2 Tämän osan säännöt sisältävät lisäturvaa tutkintavangeille.

95.3 Tutkintavankien kohdalla vankeinhoitoviranomaisia ohjaa kaikkia vankeja koskevat säännöt ja vankeinhoitoviranomaisten on sallittava tutkintavankien osallistua erilaisiin toimintoihin, joihin nämä säännöt antavat mahdollisuuden.

Asuintilat

96. Tutkintavangit on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava yhden hengen selleihin, jollei heille olisi hyötyä asuintilojen jakamisesta toisen tutkintavangin kanssa tai jollei tuomioistuimien ole antanut erityismääräystä siitä, millaisiin asuintiloihin tietty tutkintavanki pitäisi sijoittaa.

Vaatetus

97.1 Tutkintavankien on saatava käyttää omia vaatteitaan, jos ne soveltuvat pidettäväksi vankilassa.

97.2 Tutkintavangeille, joilla ei ole sopivaa omaa vaatetusta, on annettava vaatteita, jotka eivät saa olla samanlaisia kuin vankeusvankien käyttämät asut.

Lainopillinen neuvonta

98.1 Tutkintavangeille on selkeästi ilmoitettava heidän oikeudestaan saada lainopillista neuvontaa.

98.2 Tutkintavangeille on järjestettävä kaikki tarvittavat edellytykset valmistella puolustustaan ja tavata laillisia edustajiaan.

Yhteydet ulkomaailmaan

99. Jollei oikeusviranomainen ole yksittäisessä tapauksessa määrännyt erityistä kieltoa tietyksi ajaksi, tutkintavankien

- a. on saatava ottaa vastaan vieraita ja olla yhteydessä perheisiinsä ja muihin henkilöihin vankeusvankien tavoin
- b. on mahdollista ottaa vastaan ylimääräisiä vierailijoita ja käyttää useammin muitakin yhteydenpitovälineitä ja
- c. on saatava lukea kirjoja ja sanomalehtiä sekä seurata muita tiedotusvälineitä.

Työ

100.1 Tutkintavangeille on tarjottava mahdollisuutta tehdä työtä, mutta heitä ei saa velvoittaa tekemään töitä.

100.2 Jos tutkintavanki päättää tehdä työtä, kaikki säännön 26 ehdot koskevat heitä, korvausta koskevat ehdot mukaan lukien.

Mahdollisuus noudattaa vankeusvankien päiväjärjestystä

101. Jos tutkintavanki pyytää saada noudattaa vankeusvankien päiväjärjestystä, vankeinhoitoviranomaisten on mahdollisuuksien mukaan suostuttava pyyntöön.

VIII osa

Vankeusvangit

Vankeusvankien päiväjärjestyksen tavoite

102.1 Kaikkia vankeja koskevien sääntöjen lisäksi vankeusvankien päiväjärjestys on suunniteltava niin, että se edesauttaa vastuuntuntoista ja rikoksetonta elämäntapaa.

102.2 Vankeuden sisältämä vapaudenmenetys on itsessään rangaistus, minkä vuoksi vankeusvankien päiväjärjestyksen ei tule lisätä vankeuteen ominaisesti liittyvää haittaa.

Vankeusvankien päiväjärjestyksen toteuttaminen

103.1 Vankeusvankien päiväjärjestys koskee vankilaan vankeusvangiksi saapuvaa henkilöä heti, ellei se ole koskenut jo aiemmin.

103.2 Mahdollisimman pian vankilaan saapumisen jälkeen on laadittava vankeusvankeja koskevat lausunnot, joissa käsitellään heidän henkilökohtaista tilannettaan, kullekin ehdotettuja rangaistusajan suunnitelmia ja vapautumiseen valmistelevaa toimeenpanosuunnitelmaa.

103.3 Vankeusvankeja on kannustettava osallistumaan henkilökohtaisten rangaistusajan suunnitelmiensa laatimiseen.

103.4 Kyseisiin suunnitelmiin on mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä

- a. työtä
- b. koulutusta
- c. muita toimintoja ja
- d. vapautumisen valmistelua.

103.5 Sosiaalityö, lääkärinhoito ja psykologinen hoito voivat myös kuulua vankeusvankien päiväjärjestyksiin.

103.6 Poistumislupajärjestelmän on oltava olennainen osa vankeusvankien yleistä päiväjärjestystä.

103.7 Suostumuksensa antaneet vangit voivat osallistua rikossovitteluohjelmiin ja rikoksistaan aiheutuneiden vahinkojen korjaamiseen.

103.8 Erityistä huomioita on kiinnitettävä tarkoituksenmukaisten rangaistusajan suunnitelmien ja päiväjärjestysten tarjoamiseen elinkautisvangeille ja muille pitkäaikaisvangeille.

Vankeusvankien vankeuden organisointi

104.1 Mahdollisuuksien mukaan ja säännön 17 vaatimuksia noudattaen on käytettävä erillisiä vankiloita tai vankilaosastoja helpottamaan yksittäisten vankiryhmien erilaisten päiväjärjestysten hallinnointia.

104.2 Vangeille laaditaan yksilölliset rangaistusajan suunnitelmat ja niitä muokataan säännöllisesti asetettujen menettelytapojen mukaisesti sen jälkeen, kun tarvittavat lausunnot on käsitelty ja yksityiskohtaiset neuvottelut käyty asianomaisen henkilökunnan ja suunnittelussa mahdollisimman paljon mukana olevan vangin kanssa.

104.3 Vangeista suoraan vastuussa olevan henkilökunnan lausuntojen tulee aina sisältyä mainittuihin lausuntoihin.

Vankeusvankien tekemä työ

105.1 Järjestelmällisellä työohjelmalla on pyrittävä edistämään vankeusvankien päiväjärjestyksen tavoitteen saavuttamista.

105.2 Vankeusvangit, jotka eivät ole vielä normaalissa eläkeiässä, voidaan velvoittaa työntekoon lääkärin määrittelemän fyysisen ja psyykkisen kuntonsa mukaisesti.

105.3 Jos vankeusvankien edellytetään tekevän työtä, työn ehtojen on oltava yhdenmukaiset yhteiskunnassa vallitsevien normien ja rajoitusten kanssa.

105.4 Jos vankeusvangit osallistuvat opetukseen tai muihin ohjelmiin suunnitellun päiväjärjestyksensä mukaisesti työaikana, heille on maksettava sama korvaus kuin mitä he olisivat saaneet työnteosta.

105.5 Vankeusvankien kohdalla osa heidän työstään saamistaan ansioistaan tai säästöistään voidaan käyttää vahingonkorvauksiin, jos tuomioistuimella on niin määrännyt tai asianomainen vanki on antanut siihen suostumuksensa.

Vankeusvankien koulutus

106.1 Järjestelmällisen opetusohjelman, johon kuuluu myös taitojen koulutusta ja jonka tavoitteena on parantaa vankien yleistä koulutustasoa sekä heidän mahdollisuuksiaan elää vastuuntuntoista ja rikoksetonta elämää, on oltava keskeinen osa vankeusvankien päiväjärjestyksiä.

106.2 Kaikkia vankeusvankeja on kannustettava osallistumaan opetus- ja koulutusohjelmiin.

106.3 Vankeusvankien koulutusohjelmat on suunniteltava arvioidun vankeusajan mukaisesti.

Vankeusvankien vapautuminen

107.1 Vankeusvankeja on tuettava hyvissä ajoin ennen vapautumista käyttämällä menetelmiä ja erityisiä ohjelmia, jotka mahdollistavat siirtymisen vankilaelämästä lainkuuliaiseen elämään osana yhteiskuntaa.

107.2 Erityisesti pitkiä vankeustuomioita suorittavien vankien kohdalla on ryhdyttävä toimiin, joilla varmistetaan asteittainen paluu elämään vapaudessa.

107.3 Tämä tavoite voidaan saavuttaa vankilassa järjestetyllä vapautumiseen tähtäävällä ohjelmalla tai valvotulla osittaisella tai ehdonalaisella vapaudella, johon on yhdistetty vaikuttavaa sosiaalista tukea.

107.4 Vankeinhoitoviranomaisten on tehtävä läheistä yhteistyötä vapautettuja vankeja valvovien ja auttavien palveluntarjoajien ja viranomaisten kanssa, jotta kaikki vankeusvangit saisivat mahdollisuuden palata yhteiskuntaan ja etenkin perhe- ja työelämään.

107.5 Kyseisten sosiaalipalvelujen ja viranomaisten edustajille on annettava tarvittavat mahdollisuudet päästä vankilaan ja tavata vankeja, jotta he voivat avustaa vapauttamisen valmisteluissa ja jälkihoito-ohjelmien suunnitteluissa.

IX osa

Sääntöjen päivittäminen

108. Eurooppalaisia vankeinhoitosääntöjä on päivitettävä säännöllisesti.

[1] Kun suositus hyväksyttiin 2006, Tanskan edustaja varasi ministereiden sijaisten sijaiskokouksen menettelytapasääntöjen 10.2 artiklan c alakohdan mukaisesti hallitukselleen oikeuden noudattaa tai olla noudattamatta suosituksen liitteen säännön 43 kohtaa 2, koska Tanskan hallituksen mielestä vaatimus, että lääkintähenkilökunnan tulisi käydä kurinpitörangaistuksena eristettyjen vankien luona päivittäin, herättää vakavia eettisiä kysymyksiä kyseisen henkilökunnan mahdollisesta roolista antaa luotettavia lausuntoja vankien kunnosta jatkaa kurinpidollisessa eristyksessä.

Kun tämä tarkistettu suositus hyväksyttiin 2020, Tanskan edustaja uusi varauman ja lisäsi seuraavat uudet varaumat ministereiden sijaisten sijaiskokouksen menettelytapasääntöjen 10.2 artiklan c alakohdan mukaisesti.

Sääntö 53A:

Tanskan hallitus varaa oikeuden noudattaa tai olla noudattamatta sääntöä 53A, koska Tanskan hallitus katsoo, että säännön 53A tosiasiallinen noudattaminen herättää suurta huolta vankilahenkilökunnan turvallisuudesta ja hyvinvoinnista ja vaatii huomattavia resursseja, erityisesti henkilöresursseja, joita Tanskan vankeinhoito- ja yhdyskuntaseuraamusviranomaisella ei tällä hetkellä ole käytettävissään.

Säännöt 60.6.a, 60.6.d ja 60.6.e:

Tanskan hallitus varaa oikeuden noudattaa tai olla noudattamatta sääntöjä 60.6.a, 60.6.d ja 60.6.e. Säännön 60.6.a osalta Tanskan lainsäädännössä ei kielletä eristämisen määräämistä kurinpitörangaistuksena tietyille vankiryhmille. Sääntöjen 60.6.d ja 60.6.e osalta Tanskan lainsäädännössä ei säädetä kurinpidollisen eristämisen enimmäiskestosta eikä eristämisyksikön jälkeisestä palautumisajasta. Kurinpitösääntöihin, kuten kurinpidolliseen eristämiseen, mahdollisesti tehtäviä muutoksia pohditaan parhaillaan.